

Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΑΡΙΘΜ. 17 — Ἰανουάριος 1843. — ΤΟΜ. Β΄.

ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟΝ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ.

(Συνέχ. ἀπ. Σελ. 121 Ἀριθμ. 16 καὶ τέλος).

ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ. Εἰς τοὺς τόπους τῆς διαιρέσεως ταύτης, καὶ μάλιστα τὴν Συρίαν, τὴν μικρὰν Ἀσίαν, τὴν Δυτικὴν Ἰνδίαν, καὶ πρὸς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Φάσου, βλέπομεν ὅτι ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων ἦνθαι μεγάλως τὸ ἐμπόριον. Εἰς στενὸν τι ἄκρον τῶν παραλίων τῆς Συρίας ὑπῆρξαν ποτὲ ἡ Σιδὼν καὶ ἡ Τύρος, οἱ πρῶτοι τόποι ἔνθα ἐγένετο τὸ ἐμπόριον τοῦ Δυτικοῦ κόσμου, καθὼς ἀκόμη καὶ εἰς τοὺς ἀνατολικοὺς αἰγιαλοὺς τῆς Μεσογείου, (ἀναφερομένους διὰ τοῦ κοινοῦ ὀνόματος σ κ α λ α Λ ε β ά ν τ ε) ἦτον εἰς μεγάλην κίνησιν τὸ διὰ θαλάσσης ἐμπόριον. Ἐνταῦθα δ' ὑπῆρχον εἰσέτι καὶ οἱ περίφημοι ἐμπορικοὶ δρόμοι συχνάζομενοί ποτε μετὰ τῶν κατοίκων τῆς Ἀσίας παρὰ τῶν Βενετῶν καὶ Ἀνσεατικῶν πόλεων, καὶ τὰ ἀπειράριθμα ἐκεῖνα καὶ ἰσχυρὰ καταστήματα τῆς Τραπεζῆς τοῦ Ἀγ. Γεωργίου τῆς Γενοίας καὶ τῆς Ἑταιρίας τῶν Ταπεινῶν τῆς Πίσας, ἅτινα διάτετον τὸν ἐμπορικὸν καὶ τὸν πολιτικὸν ὀργανισμόν των οὐντανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς τύποι τῶν μετὰ ταῦτα εἰς τὰς Ἰνδίας γενομένων ἐταιριῶν.

Πέντε Ἀσιατικὰ ἔθνη κατοικοῦσιν ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων εἰς τὰ μέρη ταῦτα, ἀρκετὰ περίφημα διὰ τὴν μεγάλην αὐτῶν ἱκανότητα καὶ δραστηριότητα εἰς τὸ ἐμπόριον. Οἱ Ἀραβες, δηλαδή, οἱ Ἰνδοὶ (κοινότερον Βανια-

νοί), οί Βουχάροι, οί Ἀρμένιοι καὶ οί Πάρσαι ἢ Γουέβεροι. Οἱ δύο τελευταῖοι λαμβάνουσι μέγα μέρος εἰς τὸ διὰ τῆς θαλάσσης ἐμπόριον· εἰς δὲ τοὺς λιμένας τῆς Περσίας καὶ Ἀραβίας ἔχουσιν ὅλην σχεδὸν τὴν κίνησιν οἱ Ἀραβες. Οἱ Ἰσραηλῖται, ἀνήκοντες εἰς τὸ Ἀραβικὸν γένος, πρέπει νὰ συναριθμῶνται μετὰ τῶν ἐθνῶν τούτων, μ' ὅλον ὅτι εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ κόσμου τὸ ἐμπόριον αὐτῶν δὲν ἔχει τοσαύτην κίνησιν ὅσον εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν βόρειον Ἀφρικὴν. Καὶ οἱ εἰς τὸ δυτικὸν δὲ μέρος τῆς Ὀθωμανικῆς Ἀσίας κατοικοῦντες Ἕλληνες πρέπει νὰ ἐπέχωσιν ἰδιαίτερον τόπον μετὰ τῶν ἀνωτέρω ἐθνῶν.

Εἰς τὰς χώρας τῆς διαιρέσεως ταύτης καὶ ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας βλέπομεν ὅτι τὸ ἐμπόριον ἐκτελεῖται πάντοτε διὰ τῶν λεγομένων καραβανίων. Μ' ὅλον ὅτι δὲ οἱ τόποι οὗτοι ἔπαθον οὐκ ὀλίγας μεταβολὰς ἐνεκεν τῶν διαφορῶν πολιτικῶν περιστάσεων, καὶ ἡ κίνησις αὐτῶν ἐσμικρύνθη μεγάλως διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος, μ' ὅλον τοῦτο πάλιν πρέπει νὰ θεωρῶνται ὡς αἱ κυριώτεραι χῶραι τοῦ διὰ ξηρᾶς ἐμπορίου τῆς Ἀσίας. Ἡ διαταγὴ τοῦ Κορανίου εἰς τοὺς ὁπαδοὺς του νὰ πορεύωνται εἰς τὴν Μέκκαν ἅπαξ τοῦλάχιστον ἐπὶ ζωῆς των, αὐξάνει ἀρκετὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν καραβανίων.—Κατ' ἔτος, περὶ τὸ Σερινὸν ἡλιοτρόπιον, τακτικῶς συρρέει εἰς τὴν πατρίδα τοῦ Μωάμεθ, διὰ τῆς Δαμασκοῦ, τοῦ Καΐρου καὶ τοῦ λιμένος Δζιδδᾶς, μέγα πλῆθος Μουσουλμάνων καὶ ἐκ τῶν ἀπωτάτω μερῶν τοῦ κόσμου ἔνθα πρεσβεύεται ὁ Ἰσλαμισμός. Τὸ ἐμπόριον τῶν Ἰνδιῶν, ὅπερ εἶχε πλουτήσῃ τοὺς Φοίνικας, τοὺς Αἰγυπτίους, τὴν Παλμύραν, τὴν Πέτραν καὶ πολλὰς ἄλλας ἀρχαίας πόλεις, καὶ προσέτι εἶχε δόσει τοσαῦτα πλούτη εἰς τοὺς κοινοὺς καὶ εἰς τὴν Ἀνσεατικὴν συνεταιρίαν κατὰ τὸν μεσαιῶνα, καὶ κατέστησε τὸ μικρὸν βασίλειον τῆς Πορτογαλλίας μίαν τῶν μεγάλων δυνάμεων τοῦ κόσμου κατὰ τὸν δέκατον ἑκτον αἰῶνα, ἐγέννησε μετὰ ταῦτα τὰς περιφήμους ἐκείνας

ἐμπορικᾶς ἐταιρίας τῶν Ὀλλανδῶν, τῶν Ἀγγλῶν, τῶν Γάλλων, τῶν Δάνων, κτλ. κτλ. αἵτινες τοσοῦτον μέγα μέρος ἔχουσιν εἰς τὰ χρονικά τοῦ ἐμπορίου τοῦ κόσμου, καὶ αἵτινες, ὡς πρὸς τὴν Ἀγγλικὴν Ἐταιρίαν τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν παρουσιάζουσι τὴν περιφημοτέραν ἐμπορικὴν ἐταιρίαν τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων, ἥτις ἐντὸς ἡμίσεος περίπου αἰῶνος κατέστη ἡ πρώτη δύναμις τῆς Ἀσίας καὶ μία τῶν ἰσχυροτέρων αὐτοκρατοριῶν τοῦ κόσμου (*).—Ἡ ἀκύρωσις τῶν βαρυτάτων τελωνίων αἵτινα ἐδίδοντο εἰς τὰς πραγματείας αἵτινες κατέβαινον ἢ ἀνέβαινον εἰς τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν, ἡ κυρίευσις τοῦ Κουρατχίου καὶ Βουκκούρ, καὶ ἡ σύστασις μεγάλου ἐμπορίου εἰς Φιροζπούρ (εἰς Σουτλετζέν) ἔδωσαν ἤδη μεγίστην ἐνέργειαν εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν περὶ τὸν Ἰνδὸν χωρῶν.—Πρότινων χρόνων διάφορα πλοῖα καὶ ἀτμόπλοια ἀναβαίνουσι καὶ καταβαίνουσιν εἰς τὰ ὕδατα τοῦ Γάγγου, πλέοντα τακτικῶς μεταξὺ τοῦ πορθμοῦ Σουέζ καὶ τῆς Βομβάης, τὸ ὁποῖον θέλομεν ἰδεῖν μετ' ὀλίγον καὶ εἰς τὰ ὕδατα τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ.

Αἱ ἐπισημότεραι ἐμπορικαὶ πόλεις τῆς διαιρέσεως ταύτης εἶναι — Διὰ θαλάσσης,

Ἡ Ῥεδούτ—Καλέχ, ἐπὶ τῆς Μαύρης θαλάσσης, εἰς τὴν Καυκασικὴν χώραν τῆς Ἀσιατικῆς Ῥωσσίας· Ἡ Τραπεζοῦς, εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν καὶ ἐπὶ τῆς μαύρης θαλάσσης, τὸ ἐμπόριον τῆς ὁποίας τοσοῦτον ἐπηυξήθη κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους, ὥστε δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ πρῶτος ἐμπορικὸς τόπος τῆς θαλάσσης ταύτης· Ἡ Σμύρνη, εἰς τὰς ὀχθὰς τοῦ Ἀρχιπελάγους, ὁμοίως εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν· Ἡ Λατάκια καὶ ἡ Βηρυττός, ἐξ ὧν ἡ πρώτη θεωρεῖται ὡς λιμὴν τοῦ Χαλεπίου καὶ ἡ ἄλλη τῆς Δαμασκού· Ἡ Τρίπολις τῆς Συρίας (Ἐραπλοῦς) καὶ ὁ Ἀγ. Ἰωάννης τῆς Ἀκρῆς (Ἀκκα) ἐπὶ τῆς Μεσογείου, καὶ ἡ Βάσσορα ἐπὶ τοῦ Περσικοῦ κόλπου· Ἡ

(*) Ὁρα Φιλολογ. Σύστασ. Εὐρωπαϊκῶν εἰς Ἀνατολ. Ἰνδίας.

Δξίδδα θεωρουμένη ὡς λιμὴν τῆς Μέκκας· τὸ Ὑάμβον ἢ Μόικκα, καὶ τὸ νεωστὶ κυριευθὲν παρὰ τῶν Ἀγγλῶν Ἀδέν, τὸ ὁποῖον μετ' οὐ πολὺ θέλει γίνεαι εἰς τῶν ἐμπορικωτέρων τόπων τῆς Ἀσίας· Ἡ Μακάλλα, Σχέχρ Μασκάτ καὶ Ἑλ—Κατίφ εἰς τὴν Ἀραβίαν· Ἀβουσίρ καὶ Βενδέρ Ἀββασοὶ εἰς τὴν Περσίαν, ἐπὶ τοῦ Περσικοῦ κόλπου· Ἡ Καλικούττα, Βομβάη, Μαδράς καὶ Σουράτη, (μετὰ ταῦτα Καμβαῦα) Μαγκαλόρη, Βροάτις, Ναγαπατνάμ, Κολόμβο, κτλ. εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Ἰνδίαν· Πονδισερῷ εἰς τὴν Γαλλικὴν, καὶ Κοράτχιον εἰς τὴν ἡγεμονείαν Σινδῷ.

Διὰ ξηρᾶς. — Τὸ Ἐρζερούμιον, Καραχισσάριον, Τοκάτ, ἢ Ἀγκυρα, Προῦσσα, τὸ Διαρβεκίρ, Μοσσοῦλ, Βαγδάτιον, Χαλέπιον καὶ ἡ Δαμασκός, αἵτινες τὴν σήμερον εἶναι οἱ πρῶτοι τόποι τῶν καραβανίων τῆς Ὀθωμανικῆς Ἀσίας· Ἡ Ταυρίς, Κιρμανσάχ, Ἀμαδάν, Κασάν, Ἰσπαχάν, Σιράζ, Νεσχέδ καὶ Νισαβούρ, εἰς τὸ βασίλειον τῆς Περσίας· Ἐράτιον, εἰς τὸ τοῦ ἀνατολικοῦ Χορasanίου· Καβούλ, Γάζνα καὶ Κανδαχάρ, εἰς τὸ νέον βασίλειον τῶν Ἀφγιγγάνων· Ἡ Μέκκα κατὰ τὸν χρόνον τῆς ὁδοιπορίας τῶν Χατζήδων, καὶ ἡ Σάνα εἰς τὴν Ἀραβίαν· Ἡ Φαραχαβάδ, Ἀγρα, Δελχί, Φιροζπούρ, Μιρζαπούρ, Ἀλλαχαβάδ, Βενάρες, Πάτνα, Δάκκα, Οἰδεῦπούρ, Πάλλι, Ἰνδούρ, Ναγπούρ, Σουμπουλπούρ, Βουρχαμπούρ, Χαϊδεραβάδ, Χαρδουάρ (κατὰ τὸν χρόνον τῆς ὁδοιπορίας τῶν Χατζήδων), Χικαρπούρ, Βαχβαλπούρ, Ἀμρετσίρ καὶ Λαχώριον, εἰς τὴν Ἰνδίαν.

ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΤΡΙΤΗ Οἱ τόποι τῆς διαιρέσεως ταύτης ἔχουσι πολλὰ μικρὸν πληθυσμὸν, καὶ ὅλως διόλου ἄγριον, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις εἶναι ἐν γένει ἀκαλλιέργητοι καὶ σχεδὸν ἔρημοι. Καὶ ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους δὲ ἡ μεγάλη Σιβηριακὴ ὁχθὴ, κειμένη πρὸς βορρᾶν, διὰ τὴν αὐστηρότητα τοῦ κλίματος καὶ τὴν βαλτώδη φύσιν τῆς γῆς στερεῖται τὸ ἐκ τῆς γεωργίας καὶ τοῦ θαλασσίου ἐμπορίου ὄφελος. Ἡ Κασπία καὶ Ἀραλία κυρίως εἶναι δύο μεγάλαι λίμναι, καὶ τῆς μὲν πρώτης ὅλη ἡ ἀνατολὴ παραλία

κατοικεῖται παρὰ Νομάδων ἀγρίων ληστῶν, εἰς δὲ τὴν δευτέραν δὲν ὑπάρχει διόλου ἐμπορικὸν πλοῖον. Τὸ μεγα-
λότερον μέρος τῆς δυτικῆς περιμέτρου ἀνήκει εἰς τὴν Ῥωσ-
σίαν τῆς Εὐρώπης, τὸ δὲ λοιπὸν εἶναι τμῆμα τῶν ἐκτε-
ταμένων Ῥωσικῶν καὶ Περσικῶν τόπων. Εἰς τὸ διὰ ξη-
ρᾶς ἐμπόριον τῆς διαιρέσεως ταύτης διακρίνεται κυρίως
ἡ δραστηριότης τῶν Βουχάρων καὶ μετὰ ταῦτα τῶν Ἀρ-
μενίων, Ῥώσων καὶ Βανιανῶν.

Τῆς διαιρέσεως ταύτης ἀξιολογώτεροι λιμένες εἶναι ὁ
τοῦ Πετροβαλόσκου εἰς τὸν Μέγαν Ὠκεανόν, ἡ κυριώ-
τέρα ἀποθήκη τῆς Ῥωσικῆς ἐταιρίας τῆς Ἀμερικῆς,
καὶ ὁ τοῦ Ὀχότσκου, καὶ οἱ δύο εἰς τὴν Ῥωσικὴν Ἀσί-
αν. Οἱ ἐπισημότεροι Ἀσιατικοὶ λιμένες ἐπὶ τῆς Κα-
σπίας θαλάσσης εἶναι ἡ Βακού, εἰς τὴν Ῥωσικὴν αὐ-
τοκρατορίαν. Τὸ Ἐνζιλὶ καὶ Βαλφρούχ εἰς τὸ βασιλεῖον
τῆς Περσίας. Τοῦ δ' ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου οἱ κυριώτεροι
τόποι εἶναι. Τὸ Ἰρβίτ, οὗτινος ἡ πανήγυρις πρό τινος και-
ροῦ κατέστη ἡ ἐπισημοτέρα ὅλης τῆς Ῥωσικῆς Ἀσίας.
Ἡ Κιάχτα, ἀλλαχοῦ (Σελ, 120) ἀναφερθεῖσα ὡς τὸ κυ-
ριώτερον τοῦ μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Κίνας ἐμπορίου κέν-
τρον. Τὸ Ἰρκτοῦσκον, Ἰακοῦτσκον, Τόμσκον, Ἰενισσεΐ-
κον κτλ. κτλ. εἰς τὴν Σιβηρίαν. Τὸ Ἰιτλὶς καὶ Ἀκα-
τσίκιον εἰς τὴν Γεωργίαν. Σημειωτέον δὲ ὅτι τὸ Ὀρεμβοῦρ-
γον, οὗτινος αἱ ἐμπορικαὶ σχέσεις εἶναι τοσοῦτον ἐκτεταμέ-
ναι, ἀνήκει γεωγραφικῶς εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ῥωσίαν, τὸ
δὲ Ῥεδούτ - Καλὲχ ἀνάγεται εἰς τοὺς κυριωτέρους ἐμπορι-
κοὺς λιμένας τῆς Μαύρης θαλάσσης, ἐμπεριλαμβανομέ-
νους εἰς τὴν δευτέραν διαίρεσιν. — Εἰς δὲ τὸ ἀνεξάρτη-
τον Τουρκεστάν, ἔνθα οἱ ἄγριοι Κιργίσιοι καὶ διάφοροι
φυλαὶ τῶν Τουρκομάνων πρὸ πολλοῦ ἐνεργοῦσι τὸ βδελυρὸν
ἀνθρωποεμπόριον, συναριθμοῦνται τοῦλάχιστον ἡ Βου-
χάρα, Χουχάνδ, Τασκένδ, Βάλκχ καὶ Σαμαρκάνδα,
ἃν καὶ αὗται βαθμηδὸν σμικρύνονται. Ἡ νέα Οὐρ-
γάνδζι καὶ Χίβα, ἧτις δύναται νὰ ὀνομασθῇ τὸ Ἡπει-
ρωτικὸν Ἀλγέριον διὰ τοὺς ληστὰς τῆς ξηρᾶς

οἵ τινες κυρίως οἰκοῦσι τὸ μέρος τοῦτο.

— Ὁ Εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς ὅς τις πρό τινων χρόνων πλησιάζει ἤδη εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτοῦ κοιτίδα, αἱ μεγάλαι πρόοδοι τῆς ἀτμοπλοΐας καὶ ἡ μεγάλη αὐτῆς ἑκτασις εἰς ὅλους τοὺς πολιτισμένους τόπους, θέλουσι δόσει νέαν ἐνέργειαν εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν κλασικῶν τούτων χωρῶν τῆς δυτικῆς Ἀσίας, ὥστε αἱ ἀρχαῖαι ἐκεῖναι ἐμπορικαὶ πορεῖαι, καὶ αἱ ἄλλοτε πλούσιαι καὶ πολυάνθρωποι πόλεις, αἵ τινες διὰ τὰς πολιτικὰς μεταβολὰς, διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος, καὶ τὴν μεταφορὰν τοῦ ἐμπορίου εἰς τοὺς λιμένας τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, εἶχον σχεδὸν παραμεληθῆν. Θέλουσιν ἐπανελεῖθαι πάλιν κατὰ μέγα μέρος εἰς τὸν ἀρχαῖον αὐτῶν βαθμόν.

Εἰς τὸ προσεχὲς φυλλάδιον θέλομεν διαλάβει περὶ τῶν κυριωτέρων ἐμπορικῶν ἀρθρῶν τῆς Ἀσίας.

ΑΠΛΟΥΣΤΑΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΛΟΓΙΚΗΣ.

Μάθημα Δ'.

ΣΗΜΕΙΑ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ ΜΑΣ

Τὸ κοινότερον καὶ συνηθέστερον σημεῖον τῶν ἰδεῶν μας εἶναι ὁ Λόγος.

Διάφοροι ἀμφισβητήσεις ἔγιναν περὶ τοῦ ἂν οἱ ἄνθρωποι ἐξ ἀρχῆς εἶχον τὴν χρῆσιν τοῦ λόγου, ἢ ἂν, ζήσαντες ἀρκετὸν χρόνον χωρὶς νὰ λαλῶσιν, ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἠδυνήθησαν ἀκολούθως νὰ περιστῶσι τὰς ιδέας των διὰ τῆς γλώσσης. Τὰ ὅριά μας μ' ὅλον τοῦτο δὲν ἐπιτρέπουσι νὰ ἐξετάσωμεν λεπτομερέστερον τὸ πρᾶγμα.—Εἶναι ἀληθὲς μὲν ὅτι ὅσον ἀναβῇ τις εἰς τὴν ἀρχαιότητα, καὶ εἰς τὰ ἀγριώτατα ἀκόμη ἔθνη, πάντοτε εὕρισκει τοὺς ἀνθρώπους ὅτι ἔκαμνον χρῆσιν τῆς γλώσσης, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἄλλου μέρους ὅσον δύσκολον εἶναι νὰ φαντασθῇ τις